ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ
ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ӘЛЕУМЕТТІК МЕДИЦИНА ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ІСІН БАСҚАРУ

0301000 - «ЕМДЕУ ІСІ» мамандығы

0301013 - «Фельдшер» біліктілігі

0301023 - «Акушер» біліктілігі

Сағат көлемі - 30

Астана 2010

Авторлар:

1. Ә.Ж. Сабырханова - «Павлодар медициналық колледжі» КМҚК директоры;

2. К.Ш. Касенова - «Павлодар медициналық колледжі» КМҚК директорының өндірістік жұмысы бойынша орынбасары.

Сарапшылар:

1. И. Нагорнова - Павлодар облысы бойынша МСЭККД-ң ұйымдастыру-әдістемелік және мемлекеттік тілді дамыту бөлімінің бастығы;

2. Д. Мусин - Павлодар облысы денсаулық сақтау басқармасы бастығының емдеу-алдын алу жұмысы жөніндегі орынбасары.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен «Павлодар медициналық колледжі» КМҚК **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.**

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 030100 - «Емдеу ісі» мамандығы 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер» біліктіліктері бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

6 Литература и средства обучения:

6.1 Основная литература:

1. Общественное здоровье и здравоохранение: уебник. 3-е изд., перераб. и доп. Медик В.А., Юрьев В.К. – М., 2010. – 288 с.
2. Общественное здоровье и здравоохранение. Практикум: учебное пособие. – М., 2010. – 144 с.

6.2 Дополнительная литература:

1. Общественное здоровье и здравоохранение: практикум: учебное пособие. Медик В.А. и др. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 144 с.
2. Организация и оценка качества лечебно-профилактической помощи населению: учебное пособие /под ред. В.З.Кучеренко. – М., 2008. – 560 с.
3. Основы маркетинга. Лебедев О.Т., Филипова Т.Ю. – М., 1995 с.
4. Руководство по статистике здоровья и здравоохранения. Медик В.А. – М., 2006. – 528 с.

6.3 Средства обучения:

1. Дидактические и наглядные пособия;
2. Тесты на бумажном и электронном носителе;
3. Учебно-методические пособия на бумажном и электронном носителе;
4. Диапозитивы, учебные фильмы;
5. Комплект тематических плакатов.

Раздел 12 Международное здравоохранение. Медицинское образование

Тема 12.1 Международное здравоохранение. Медицинское образование

История возникновения международных организаций, их цели и задачи. Всемирная организация здравоохранения, её структура и задачи. Основные направления деятельности ВОЗ. Международная конференция ВОЗ/ЮНИСЕФ по первичной медико-санитарной помощи. Алма-Атинская декларация - Великая хартия XX века. Международное сотрудничество в области образования, науки и здравоохранения. Системы здравоохранения в зарубежных странах.

Медицинские кадры и их роль в обеспечении населения квалифицированной и специализированной медицинской помощью. Система подготовки, специализации и усовершенствования врачей и среднего медперсонала. Высшие и средние медицинские учебные заведения в Казахстане.

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Выбор образовательных технологий должен быть обусловлен спецификой содержания предмета «Социальная гигиена и управление здравоохранением», направлен на формирование у обучающихся знаний, умений и навыков в пределах компетенции фельдшера и акушера.

Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. При проведении практических занятий предусматривается деление групп на подгруппы численностью обучающихся не более 8 человек.

При обучении рекомендуется использование современной учебно-методической литературы, новых учебников и справочных пособий, электронных учебников, мультимедийных обучающих программ.

5 Контроль планируемого результата обучения

Для проверки уровня усвоения обучающимися содержания программного материала используются современные средства и методы контроля: тестовые задания, письменный и устный опрос, ситуационные задачи, составление таблиц, их графическое изображение и др.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба 6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері 7
3. Пәннің тақырыптық жоспары мен мазмұны 9
4. Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар 15
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау 15
6. Әдебиеттер және оқу құралдары 16

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Бұл үлгілік оқу бағдарламасы 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер» біліктіліктерімен 0301000 - «Емдеу ісі» мамандығы бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына (бұдан әрі - МЖМБС) сәйкес әзірленген. Әлеуметтік медицина және денсаулық сақтау ісін басқару денсаулық сақтау жағдайы туралы, қоғамның денсаулық көрсеткіштері мен медицина және денсаулық сақтау мәселелері жөніндегі ғылым болып табылады. Бұл пән клиникалық, гигиеналық пәндермен, әлеуметтану және басқа да ғылымдармен тығыз байланыста болды.

Пән халықтың денсаулығын, оның жекелей топтарының жағдайы мен динамикасын, денсаулыққа әсер ететін факторларды зерттейді және халықтың денсаулығын қорғау жөнінде іс-шаралар жасайды.

Өзінің күнделікті жұмысында, көбінесе өздігінен істейтін ісінде, фельдшерлер мен акушерлерге халықтың денсаулығын талдауға, алдын алу және т.б. жұмыстарды жүргізуге байланысты біршама ұйымдастыру және әдістемелік мәселелерді шешуіне тура келеді, сондықтан олардың халыққа медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру жүйесі, денсаулық сақтау қағидалары туралы білімдері нық болуы қажет.

Сабақ жүргізу барысында орта буынды медицина қызметкерлерінің кәсіптік құқықтары мен учәскедегі кәсіптік қызметінің міндеттеріне ерекше назар аудара отырып, пән түсініктеріне айқындама беру қажет.

Білім алушылардың назарын ауылдық жерлердегі фельдшер мен акушер жұмысына, сондай-ақ салауатты өмір салтын санитариялық жолмен насихаттау ерекшеліктеріне назар аударуы қажет.

Оқу уақытының жалпы көлемі 30 сағат, оның ішінде:

- теориялық сабақ - 30 сағат.

Тараулар мен тақырыптар тізбесі оқытуға міндеттелінген және қысқарту тарапынан өзгертулер енгізуге болмайды, дегенмен оқытылатын тақырыптардың (тараулардың) мазмұнын толықтыру және ауқымын кеңейту тарапынан өзгертулер енгізілуі мүмкін.

Тақырыптарды өтуге бөлінген оқыту уақытының көлемі ұсыныс ретінде қарастырылған, дегенмен оған пән бойынша оқытудың мазмұнын сақтаған жағдайда ғана өзгертулер енгізуге болады.

Білім беру ұйымы оқу жұмыс бағдарламасын құрастырғанда пәнді оқыту бойынша үлгілік оқу бағдарламасында циклге («Орта білім. Техникалық және кәсіптік білім беру. Негізгі ережелер») бөлінген оқу уақытының көлемін қазіргі заманға сай оқу технологиясын қолдана отырып 15-25%-ға өзгертуге құқылы.

Ұсынылатын сабақ түрлері:

- сабақтар оқу орнының кестелері бойынша (теориялық, практикалық және жеке) жүргізіледі. Оқу үрдісін ұйымдастырудың әртүрлі формаларын қолдана отырып өткізуді ұсынады.

Раздел 8 Планирование, финансирование и экономика здравоохранения

Тема 8.1 Планирование, финансирование и экономика здравоохранения

Теоретические основы планирования. Понятие и определение плана. Основные принципы планирования здравоохранения, их обоснование и применение. Методы и этапы планирования. Основные показатели плана здравоохранения и их измерители. Организация и источники финансирования здравоохранения. Понятие о бюджете и основных финансовых критериях, характеризующих расходы на здравоохранение. Методика и этапы составления бюджета. Определение и функции экономики здравоохранения. Значение экономики здравоохранения. Понятие о социальной, медицинской экономической эффективности здравоохранения. Рыночный механизм развития здравоохранения. Организация и оплата труда медицинских работников в условиях рыночных отношений.

Раздел 9 Основы менеджмента, маркетинга и предпринимательства в здравоохранении

Тема 9.1 Основы менеджмента, маркетинга и предпринимательства в здравоохранении

Определение менеджмента, её функции. создание и функционирование рынка медицинских услуг. Роль руководителя и суть управленческой деятельности. Управление трудовыми ресурсами. Управление производительностью. Формы хозяйственных организаций, занимающихся предпринимательством в здравоохранении. Инвестиции и маркетинг, как важнейшие функции менеджмента в условиях рыночной экономики. Контроль, анализ и оценка качества в здравоохранении.

Раздел 10 Использование вычислительной техники и автоматизированных систем в управлении здравоохранением

Тема 10.1 Использование вычислительной техники и автоматизированных систем в управлении здравоохранением

Вычислительные центры и автоматизированные системы управления здравоохранением. Методы решения проблем и вопросов управления здравоохранением. Методы математического моделирования, Этапы построения математической модели. Автоматизированные системы управления. Основные принципы АСУ. Автоматизированная система информации руководителя, возможности системы. Перспективы развития АСУ в здравоохранении.

Раздел 11 Медицинское страхование

Тема 11.1 Медицинское страхование

Понятие медицинского страхования. Виды и основные задачи. Организация медицинского страхования. Договорные отношения, ответственность сторон. Тарифы на медицинские услуги. Права и обязанности страхователей. Страховой полис. Экспертиза трудоспособности. Организация работы врачебно-контрольной комиссии и врачебно- трудовой экспертной комиссии.

Раздел 4 Организация медицинской помощи городскому населению и рабочим промышленных предприятий

Тема 4.1 Организация работы стационаров и поликлиник

Типовые лечебно-профилактические учреждения. Номенклатура типовых лечебно-профилактических учреждений для городского населения. Организация работы поликлиник и стационаров. Профилактические противоэпидемические работы, комплексные планы оздоровительных мероприятий. Анализ годового отчёта городской больницы.

Тема 4.2 Организация работы диспансеров, медико–санитарной части, скорой медицинской помощи, врачебных амбулатории

Организация работы диспансеров: кардиологический, кожно-венерологический, противотуберкулёзный, онкологический и др. Организация работы скорой медицинской помощи. Медико-санитарные части, структура и функции, комплексный план оздоровительных мероприятий для рабочих промышленных предприятий. Показатели работы.

Раздел 5 Охрана здоровья женщин и детей

Тема 5.1 Организация работы родильного дома и женских консультаций

Охрана здоровья матери и ребенка. Социально-гигиенические задачи в области охраны здоровья матери и ребенка. Проблемы организации акушерско-гинекологической помощи. Организация работы родильного дома и женской консультации.

Тема 5.2 Организация работы детских медицинских учреждений

Детская больница, её структура, деятельность, анализ работы показателей.

Организация работы детской консультации. Организация работы закрытых детских учреждений. Дом ребенка и особенности работы среднего медицинского персонала.

Раздел 6 Организация санитарно-эпидемиологической службы

Тема 6.1 Организация санитарно-эпидемиологической службы

СЭС в Республике Казахстан. Основные должностные обязанности и права Главного Государственного санитарного врача СЭС. Законодательная база санитарно-эпидемиологической службы. Санитарно-гигиенический отдел и ее работа. Сущность предупредительного и санитарного надзора и противоэпидемических мероприятий. Методы и средства по пропаганде здорового образа жизни, гигиеническому воспитанию населения.

Раздел 7 Организация медицинской помощи сельскому населению

Тема 7.1 Организация медицинской помощи сельскому населению

Организация работы и современные задачи сельского здравоохранения. Этапы обслуживания сельского населения. Первичная медико-санитарная помощь. Фельдшерско- акушерский пункт, структура и организация работы. Центральная районная больница. Областная больница, ее задачи и методы работы. Составление плана работы и анализ годового отчёта.

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Білім бағдарламасында және стандартта жоспарланған оқыту нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
Білім алушылар: **Базалық**: БҚ 1. Қоғамда адамдар арасындағы қатынасты реттеуде адамгершілік ережелерін, диалектикалық дамудың негізгі заңдары мен заңдылықтарын, практикалық қызметте қолданыстағы заңдарды қолдана білуде; БҚ 2. Саяси жүйе және саяси тәртіп, саясатқа деген адамдардың көзқарасы жайлы түсінігі болуда; БҚ 3. Экономика негізі жайлы жалпы ережені, экономика негіздерін білуде, елдегі және шетелдегі экономикалық жағдайларды меңгере білуде; БҚ 4. Қазіргі компьютерлік технологиялар жайлы түсінігі болуда және оларды қазіргі медицинада қолдана білуде, кәсіптік қызметте қазіргі ақпараттық технологияларды қолдана білуде; БҚ 5. Рецепт жазуда, грек-латын терминдерінің мағынасын түсіндіре білуде, дәрілік заттардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтарын білуде; БҚ 6. Тіршіліктің пайда болуы мен дамуының жалпы заңдылықтарын, қалыпты және патологиялық жағдайларда адам организміндегі тіндер жасушаларының, ағзалар мен жүйелердің құрылымы мен қызметін білуде; БҚ 7. Тұқым қуалайтын аурулардың түрлерін және айқындау әдістерін меңгеруде және клиникалық пәндерді оқу кезінде алған білімдерін қолдана білуде; БҚ 8. Себептердің, жағдайлардың және организмнің жауап қайтару қасиетінің аурудың пайда болуындағы, дамуындағы, нәтижесіндегі рөлін, адам организміндегі барлық тіндер мен ағзалардың орналасуы	Пәнді оқып білудің нәтижесінде білім алушы: - «Халық денсаулығы туралы» Қазақстан Республикасының Кодексін; - Ұлттық денсаулық сақтаудың, бірыңғай Ұлттық денсаулық сақтау жүйесінің негізгі қағидаларын; - МСБК жағдайындағы медицина-санитариялық көмек көрсетуді ұйымдастыру жүйесін; - фельдшердің амбулаторияда қабылдау жүргізу кезіндегі, оны ұйымдастыру және материалдық қамтамасыз етудегі негізгі міндеттері мен рөлін; - халық арасында алдын-алу жұмыстарын ұйымдастыруды; - халыққа гигиеналық тәрбие ісін жүргізу және салауатты өмір салтын насихаттау жұмысын ұйымдастыруды және оның әдістемесін; - амбулатория-емханалық қызметтің медициналық құжаттамаларының негізгі есепке алу түрлерін **білуі тиіс.** - өзіне бекітілген тұрғындардың жеке есебін жүргізуді; - тұрғындарға медициналық білім беруді, гигиеналық тұрғыда тәрбие жүргізуді және салауатты өмір салты сияқты үйрету істері кіретін санитариялық-ағарту жұмысын жүргізуді; - бекітілген есепке алу және есеп беру медициналық құжаттамаларын жүргізе білуді **үйреніп алуы қажет.**

мен құрылымын, олардың негізгі атқаратын қызметтерін білуде және алған білімдерін клиникалық практикада қолдана білуде; БҚ 9. Жасқа байланысты адам физиология-сын білуде және оларды арнайы пәндерді оқу кезінде қолдана білуде; БҚ 10. Патологиялық реакциялардың си-патын анықтай білуде, микропрепараттар бойынша әртүрлі патологиялық үрдістерді микроскопиялау техникасын игере және оларды жіктей білуде; БҚ 11. Микробтардың, вирустардың табиға-тын, олардың инфекциялық үрдістердің дамуындағы рөлін, медициналық ұйым-дардың құрылымдық бөлімдеріндегі нау-қастар мен медицина қыметкерлерін инфек-циялық бақылауда және олардың инфек-циялық қауіпсіздігін білуде; **Кәсіптік:** КҚ 1. Науқастарға мейірбикелік күтім жасау-ды ұйымдастыруда және оларды бақылауда, емшараларды және медициналық іс-әрекеттерді орындау техникасын меңгеруде; КҚ 2. Ағзалар мен жүйелер қызметі бұзы-лыстарының негізгі симптомдары мен син-дромдарын білуде, науқастарды зертханалық, функциональдық және аспаптық тексеру әдістеріне дайындау әдістемелерін игеруде; КҚ 3. Ересектер мен балаларға дәрігерге дейінгі және білікті медициналық шұғыл көмек көрсетуде; КҚ 4. Санитариялық-гигиеналық және індетке қарсы жұмысты ұйымдастыруды және өткізе білуде; КҚ 5. Емделушілермен, емделушілердің туған-туыстарымен, әріптестермен және әлеуметтік қызмет көрсету ұйымының өкілдерімен тиімді өзара қарым-қатынас жа-сауды және оны дамыта білуді; **Арнайы:** АҚ 1. Өздігінен күтім жасау бойынша барлық іс-әрекеттерді және МҰ-ң	

	Тема 11.1 Медицинское страхование	2	2	-
12	**Раздел 12 Международное здравоохранение. Медицинское образование**	**2**	**2**	**-**
	Тема 12.1 Международное здравоохранение. Медицинское образование	2	2	-
	Итого:	**30**	**30**	**-**

3.2 Тематический план программ модульного обучения для специалиста среднего звена

Примечание: смотрите образовательную учебную программу.

Содержание типовой учебной программы дисциплины

Раздел 1 Теоретические основы социальной гигиены и организации здравоохранения

Тема 1.1 Раздел 1.Теоретические основы социальной гигиены и организации здравоохранения

История развития социальной гигиены и организации здравоохранения. Определение предмета, его цели и задачи. Перспективы развития здравоохранения в Республике Казахстан в условиях экономической реформы. Ориентация на первичную медико – санитарную помощь.

Раздел 2 Медицинская статистика, методы статистического исследования.

Тема 2.1 Медицинская статистика, методы статистического исследования

Определение санитарной статистики. Статистическая совокупность и ее структурные элементы. Методы статистического исследования. Единицы наблюдения. Учетные признаки различия и сходства. План и программы статистического исследования. Этапы статистического исследования. Виды статистических таблиц.

Раздел 3 Показатели здоровья населения

Тема 3.1 Показатели здоровья населения. Методы изучения физического развития населения

Понятие о здоровье населения. Показатели здоровья населения. Виды движения населения: механическое и естественное. Методы изучения физического развития населения. Графическое изображение показателей здоровья.

Тема 3.2 Показатели заболеваемости. Методы изучения заболеваемости

Заболеваемость, показатели заболеваемости и ее методы изучения. Номенклатура и классификация болезней и причин смерти. Расчёт показателей с временной утратой трудоспособности. Роль среднего медицинского работника в изучении уровня заболеваемости. Важнейшие социально-гигиенические проблемы: сердечно-сосудистые заболевания, злокачественные опухоли, травматизм.

	Тема 3.2 Показатели заболеваемости. Методы изучения заболеваемости	2	2	-
4	**Раздел 4 Организация медицинской помощи городскому населению и рабочим промышленных предприятий**	**4**	**4**	**-**
	Тема 4.1 Организация работы стационаров и поликлиник	2	2	-
	Тема 4.2 Организация работы диспансеров, МЧС, скорой медицинской помощи, СВА	2	2	-
5	**Раздел 5 Охрана здоровья матери и детей**	**4**	**4**	**-**
	Тема 5.1 Организация работы родильного дома и женских консультаций	2	2	-
	Тема 5.2 Организация работы детских медицинских учреждений	2	2	-
6	**Раздел 6 Организация санитарно-эпидемиологической службы**	**2**	**2**	**-**
	Тема 6.1 Организация санитарно-эпидемиологической службы	2	2	-
7	**Раздел 7 Организация медицинской помощи сельскому населению**	**2**	**2**	**-**
	Тема 7.1 Организация медицинской помощи сельскому населению	2	2	-
8	**Раздел 8 Планирование, финансирование и экономика здравоохранения**	**2**	**2**	**-**
	Тема 8.1 Планирование, финансирование и экономика здравоохранения	2	2	-
9	**Раздел 9 Основы менеджмента, маркетинга и предпринимательства в здравоохранении**	**2**	**2**	
	Тема 9.1 Основы менеджмента, маркетинга и предпринимательства в здравоохранении	2	2	
10	**Раздел 10 Использование вычислительной техники и автоматизированных систем в управлении здравоохранением**	**2**	**2**	
	Тема 10.1 Использование вычислительной техники и автоматизированных систем в управлении здравоохранением	2	2	-
11	**Раздел 11 Медицинское страхование**	**2**	**2**	**-**

медициналық құжаттамаларын рәсімдеуде; АҚ 2. МҰ инфекциялық бақылау және науқастар мен медицина қызметкерлерінің инфекциялық қауіпсіздік талаптарын орындай алуда; АҚ 3. Дәрігер тағайындаған алдын-алу, емдеу және диагностикалық шараларды орындауда; АҚ 4. Инфекция ошағында індетке қарсы шаралар ұйымдастыруды білу және иммунопрофилактика техникасын меңгеруде; АҚ 5. Өзінің кәсіптік құзыреттілігіне, өкілеттігі мен дәрігерлік тағайындауларға сәйкес реанимациялық, оңалту, емдеу-сауықтыру, санитария-гигиеналық, санитариялық-ағарту іс-шараларын орындай алуда; АҚ 6. Салауатты өмір салты қағидаларын насихаттауды, аурулардың алдын-алу жөніндегі іс-шараларды жүргізе білуде; АҚ 7. МҰ-ң емдеу-сақтау, санитария-гигиеналық және санитария-эпидемиялогиялық режім талаптарын орындай алуда **құзырлы болуы қажет.**	

3 Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны
3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

р/с №	Күндізгі оқу нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағ)			
	Тараулар мен тақырыптардың атауы	**Орта буынды мамандар деңгейі**		
		Барлығы	**Теория**	**Практика**
1	**1 тарау Әлеуметтік медицина және денсаулық сақтау ұйымдарының теориялық негіздері**	**2**	**2**	-
	1.1 тақырып Әлеуметтік гигиена мен денсаулық сақтау ұйымының теориялық негіздері	2	2	-
2	**2 тарау Медициналық статистика, статистикалық зерттеу әдістері**	**2**	**2**	-

	2.1 тақырып Медициналық статистика, статистикалық зерттеу әдістері	2	2	-
3	**3 тарау Халық денсаулығының көрсеткіштері**	**4**	**4**	-
	3.1 тақырып Халық денсаулығының көрсеткіштері. Халықтың физикалық дамуын зерттеу әдістері	2	2	-
	3.2 тақырып Аурушаңдықтың көрсеткіштері. Аурушаңдықты зерттеу әдістері	2	2	-
4	**4 тарау Қала тұрғындары мен өнер-кәсіптік кәсіпорын жұмысшыларына медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру**	**4**	**4**	-
	4.1 тақырып Стационарлар мен емханалардың жұмысын ұйымдастыру	2	2	-
	4.2 тақырып Диспансерлер, ТЖМ, жедел медициналық жәрдем, отбасылық дәрігерлік амбулаторияларының жұмыстарын ұйымдастыру	2	2	-
5	**5 тарау Ана мен бала денсаулығын қорғау**	**4**	**4**	-
	5.1 тақырып Перзентханалар мен әйелдер консультациясының жұмысын ұйымдастыру	2	2	
	5.2 тақырып Медициналық балалар мекемелерінің жұмысын ұйымдастыру	2	2	-
6	**6 тарау Санитария-эпидемиологиялық қызметті ұйымдастыру**	**2**	**2**	-
	6.1 тақырып Санитария-эпидемиологиялық қызметті ұйымдастыру	2	2	-
7	**7 тарау Ауыл тұрғындарына медициналық көмекті ұйымдастыру**	**2**	**2**	-
	7.1 тақырып Ауыл тұрғындарына медициналық көмекті ұйымдастыру	2	2	-
8	**8 тарау Денсаулық сақтау жүйесінің жоспарлары, қаржыландырылуы және экономикасы**	**2**	**2**	-
	8.1 тақырып Денсаулық сақтау жүйесінің жоспарлары, қаржыландырылуы және экономикасы	2	2	-

СК 3. Выполнять профилактические, лечебные, диагностические мероприятия, назначенные врачом; СК 4. Уметь организовать противоэпидемические мероприятия в очаге инфекции и владеть техникой иммунопрофилактики; СК 5. Уметь выполнять реанимационные, реабилитационные, лечебно-оздоровительные, санитарно-гигиенические, санитарно-просветительные мероприятия в соответствии со своей профессиональной компетенцией, полномочиями и врачебными назначениями; СК 6. Уметь пропагандировать принципы ЗОЖ, проводить мероприятия по профилактике заболеваний; СК 7. Уметь выполнять требования к лечебно-охранительному, санитарно-гигиеническому и санитарно-эпидемиологическому режиму в МО.	

3 Тематический план и содержание дисциплины

3.1 Тематический план дисциплины

№ п/п	**Количество учебного времени при очной форме обучения (час.)**			
	Наименование разделов и тем	**Уровень специалиста среднего звена**		
		всего	**теория**	**практика**
1	**2**	**3**	**4**	**5**
1	**Раздел 1 Теоретические основы социальной гигиены и организации здравоохранения**	**2**	**2**	**-**
	Тема 1.1 Теоретические основы социальной гигиены и организации здравоохранения.	2	2	-
2	**Раздел 2 Медицинская статистика, методы статистического исследования**	**2**	**2**	**-**
	Тема 2.1 Медицинская статистика, методы статистического исследования	2	2	-
3	**Раздел 3 Показатели здоровья населения**	**4**	**4**	**-**
	Тема 3.1 Показатели здоровья населения. Методы изучения физического развития населения	2	2	-

основные функции и применять полученные знания в клинической практике; БК 9. Знать физиологию человека в различных возрастных периодах и использовать их при изучении специальных дисциплин; БК 10. Уметь определять характер патологической реакции, владеть техникой микрокопирования и дифференцирования различных патологических процессов по микропрепаратам; БК 11. Знать природу микробов, вирусов их роль в развитии инфекционного процесса, инфекционного контроля и инфекционной безопасности пациентов и медицинского персонала в структурных подразделениях медицинских организации. **Профессиональными**: ПК 1. Уметь организовать сестринский уход и наблюдение за пациентами, владеть техникой выполнения процедур и манипуляций; ПК 2. Знать основные симптомы и синдромы нарушений функции систем и органов, владеть методикой подготовки пациентов к лабораторным, функциональным и инструментальным методам исследования; ПК 3. Уметь оказывать неотложную доврачебную помощь и квалифицированную медицинскую помощь взрослому и детскому населению; ПК 4. Уметь организовать и проводить санитарно-гигиеническую и противоэпидемическую работу; ПК 5. Уметь формировать и развивать эффективные взаимоотношения с пациентами, родственниками пациентов, коллегами и представителями социальных служб; **Специальными** : СК 1. Самостоятельно выполнять все манипуляции по уходу, оформлять нормативную и медицинскую документацию МО; СК 2. Уметь выполнять требования инфекционного контроля и инфекционной безопасности пациентов и медицинского персонала в МО;	

9	**9 тарау Денсаулық сақтау жүйесінің менеджмент, маркетинг және кәсіпкерлік салаларының негіздері**	**2**	**2**	-
	9.1 тақырып Денсаулық сақтау жүйесінің менеджмент, маркетинг және кәсіпкерлік саласының негіздері	2	2	-
10	**10 тарау Денсаулық сақтау басқармасында есептеу техникасы мен автоматтандырылған жүйені қолдану**	**2**	**2**	-
	10.1 тақырып Денсаулық сақтау басқармасында есептеу техникасы мен автоматтандырылған жүйені қолдану	2	2	-
11	**11 тарау Медициналық сақтандыру**	**2**	**2**	-
	11.1 тақырып Медициналық сақтандыру	2	2	
	12. тарау Халықаралық денсаулық сақтау. Медициналық білім беру 12.1 тақырып Халықаралық денсаулық сақтау. Медициналық білім беру	**2** 2	**2** 2	
	Барлығы:	**30**	**30**	**-**

3.2 Орта буынды мамандарға арналған модулдік оқыту бағдарламасының тақырыптық жоспары

Ескерту: білім беру оқу бағдарламасын қараңыз.

3.3 Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

1 тарау Әлеуметтік гигиена және денсаулық сақтау ұйымдарының теориялық негіздері

1.1 тақырып Әлеуметтік гигиена мен денсаулық сақтау ұйымының теориялық негіздері

Әлеуметтік гигиенаны дамыту және денсаулық сақтау ұйымының тарихы. Пәннің анықтамасы, оның мақсаттары мен міндеттері. Қазақстан Республикасындағы экономикалық реформалау жағдайындағы денсаулық сақтау жүйесін дамыту келешегі. Алғашқы медицина-санитариялық көмек көрсетуді бағдарлау.

2 тарау Медициналық статистика, статистикалық зерттеу әдістері

2.1 тақырып Медициналық статистика, статистикалық зерттеу әдістері

Санитарлық статистиканың анықтамасы. Статистикалық жиынтық және оның құрылымдық элементтері. Статистикалық зерттеу әдістері. Бақылау бірлігі. Тіркеуге алынатын белгілердің ұқсастығы мен айырмашылықтары. Статистикалық зерттеудің

жоспары мен бағдарламалары. Статистикалық зерттеу кезеңдері. Статистикалық кесте түрлері.

3 тарау Халық денсаулығының көрсеткіштері

3.1 тақырып Халық денсаулығының көрсеткіштері. Халықтың физикалық дамуын зерттеу әдістері

Халық денсаулығы туралы түсінік. Халық денсаулығының көрсеткіштері. Халық қозғалысының түрлері: механикалық және табиғи. Халықтың физикалық дамуын зерттеу әдістері. Денсаулық көрсеткішінің графикалық бейнеленуі.

3.2 тақырып Аурушаңдық көрсеткіштері. Аурушаңдықты зерттеу әдістері

Аурушаңдық, аурушаңдықтың көрсеткіштері және оны зерттеу әдістері. Аурулар номенклатурасы мен жіктемесі және өлім-жітімнің себептері. Уақытша еңбекке жарамсыздық көрсеткішінің есебі. Орта буынды медицина қызметкерінің аурушаңдық деңгейін зерделеудегі рөлі. Маңызды әлеуметтік-гигиеналық мәселелер: жүрек-қантамыр аурулары, қатерлі ісіктер, жарақаттану.

4 тарау Қала тұрғындары мен өнеркәсіптік кәсіпорын жұмысшыларына медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру

4.1 тақырып Стационарлар мен емханалардың жұмысын ұйымдастыру

Емдеу-сауықтыру мекемелері. Қала жұртшылығына арналған емдеу-сауықтыру мекемелерінің номенклатурасы. Емханалар мен стационарлардың жұмысын ұйымдастыру. Індетке қарсы алдын-алу жұмыстары, сауықтыру іс-шараларының кешенді жоспарлары. Қалалық ауруханалардың жылдық есебін талдау.

4.2 тақырып Диспансерлер, МСБ, жедел медициналық жәрдем, отбасылық дәрігерлік амбулаториялардың жұмыстарын ұйымдастыру

Диспансерлер жұмысын ұйымдастыру: кардиологиялық, тері-венерологиялық, туберкулезге қарсы, онкологиялық және т.б. Жедел медициналық көмек көрсету жұмысын ұйымдастыру. Медицина-санитариялық бөлімдер, құрылымы мен қызметтері, өнеркәсіптік кәсіпорын жұмысшыларына арналған сауықтыру іс-шараларының кешенді жоспары. Жұмыс көрсеткіштері.

5 тарау Ана мен бала денсаулығын қорғау

5.1 тақырып Перзентханалар мен әйелдер консультациясының жұмысын ұйымдастыру

Ана мен бала денсаулығын қорғау. Ана мен бала денсаулығын қорғау саласындағы әлеуметтік-гигиеналық міндеттер. Акушер-гинекологиялық көмек көрсетуді ұйымдастыру мәселелері. Перзентхана мен әйелдерге кеңес беру жұмысын ұйымдастыру.

5.2 тақырып Медициналық балалар мекемелерінің жұмысын ұйымдастыру

Балалар ауруханасы, оның құрылымы, қызметі, жұмыс көрсеткіштерін талдау. Балалар консультациясының жұмысын ұйымдастыру. Жабық балалар мекемелерінің жұмысын ұйымдастыру. Балалар үйі және орта буынды медицина қызметкерінің жұмыс істеу ерекшеліктері.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
В результате изучения дисциплины обучающийся должен обладать следующими компетенциями: **Базовыми**: БК 1. Знать нравственные нормы регулирования отношений между людьми в обществе, основные законы и закономерности диалектического развития, использовать основные понятия и действия законов в практической деятельности; БК 2. Иметь представление о политических системах и политических режимах, человеческом измерении политики; БК 3. Знать общие положения экономической теории, владеть основами экономики, экономической ситуации в стране и за рубежом; БК 4. Иметь представление о современных компьютерных технологиях и их применении в современной медицине, использовать современные информационные технологии в профессиональной деятельности; БК 5. Выписывать рецепты, объяснить значения терминов греко-латинского происхождения, знать общие закономерности фармакодинамики и фармакокинетики лекарственных средств; БК 6. Знать общие закономерности происхождения и развития жизни, строение и функционирования клеток тканей, органов и систем организма в норме и в патологии; БК 7. Владеть методикой установления типов и форм наследственных болезней и использовать получения знания при изучении клинических дисциплин; БК 8. Знать роль причин, условий и реактивных свойств организма в возникновении, развитии и исходе болезни, месторасположения и строение всех тканей и органов тела человека, их	В результате изучения дисциплины обучающийся: **знает**: - Кодекс Республики Казахстан «О здоровье населения»; - основные принципы Национального здравоохранения, единой Национальной системы здравоохранения; - систему организации медико-санитарной помощи в условиях ПМСП; - роль и основные задачи фельдшера при проведении амбулаторного приёма, его организации и материальном обеспечении; - организацию профилактической работы среди населения; - организацию и методы работы по гигиеническому воспитанию населения и пропаганде здорового образа жизни; - основные учётные формы медицинской документации амбулаторно-поликлинической службы. **умеет**: - проводить персональный учёт прикреплённого населения; - проводить санитарно-просветительную работу, включающую пропаганду медицинских знаний, гигиеническое воспитание и обучение населения здоровому образу жизни; - вести утверждённую учётно-отчётную медицинскую документацию.

1 Пояснительная записка

Настоящая Типовая учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом образования (далее - ГОСО) по специальности 0301000 - «Лечебное дело» с квалификациями 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер(ка)».

Социальная медицина и управление здравоохранением является наукой о состоянии здравоохранения, показателей здоровья общества и социальных проблемах медицины и здравоохранения. Этот предмет находится в тесной связи с клиническими, гигиеническими дисциплинами, социологией и другими науками.

Предмет изучает состояние и динамику здоровья населения, отдельных его групп, изучает факторы, влияющие на состояние здоровья, разрабатывает мероприятия по охране здоровья населения.

В своей повседневной работе, фельдшерам и акушерам приходится решать ряд организационных и методических вопросов, связанных с анализом здоровья населения, профилактики и т. д., поэтому они должны иметь твердые знания по принципам здравоохранения, существующим системам организации медицинской помощи населению.

На занятиях следует давать понятий по дисциплине, уделяя особое внимание профессиональным правам и обязанностям средних медицинских работников на каждом конкретном участке их производственной деятельности.

Необходимо обратить внимание обучающихся на работу фельдшера и акушера в сельской местности, а также на особенности санитарной пропаганды здорового образа жизни.

Общий объем учебного времени 30 часов, из них:

- теоретических занятий - 30 часов.

Перечень разделов и тем является обязательным для изучения и не может быть изменен в сторону уменьшения, но может быть изменен в сторону углубления и (или) расширения изучаемых разделов (тем).

Количество учебного времени на изучение разделов носит рекомендательный характер и может быть изменено при сохранении содержания.

Согласно ГОСО, введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. При разработке рабочих учебных программ организация образования имеет право изменять объём учебного времени, выделенного в типовом учебном плане на изучение дисциплины в пределах 15-25%, при сохранении объёма учебного времени, отведенного на цикл (ГОСО РК 4.05-2008 «Образование среднее. Техническое и профессиональное. Основные положения»).

Рекомендуемые формы занятий:

- учебные занятия по расписанию учебного заведения (теоретически, практические и индивидуальные). Занятия рекомендуется проводить с использованием, различных форм организации учебного процесса.

6 тарау Санитария-эпидемиологиялық қызмет көрсетуді ұйымдастыру

6.1 тақырып Санитария-эпидемиологиялық қызмет көрсетуді ұйымдастыру

Қазақстан Республикасындағы СЭС. СЭС-ң Мемлекеттік санитарлық Бас дәрігердің негізгі лауазымдық міндеттері мен құқықтары. Санитария-эпидемиологиялық қызметтің заңнамалық негізі. Санитария-гигиеналық бөлім және оның жұмысы. Санитарлық қадағалау, сақтандыру және індетке қарсы іс-шаралардың маңызы. Халыққа салауатты өмір салтын, гигиеналық тәрбие ісін насихаттау жөніндегі әдістер мен құралдар.

7 тарау Ауыл тұрғындарына медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру

7.1 тақырып Ауыл тұрғындарына медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру

Ауылдағы денсаулық сақтау жүйесінің жұмысын ұйымдастыру және қазіргі заманғы міндеттері. Ауыл тұрғындарына қызмет ету кезеңдері. Бастапқы медицина-санитариялық көмек көрсету. Фельдшер-акушерлік пункт, құрылымы және жұмысын ұйымдастыру. Орталық аудандық аурухана. Облыстық аурухана, оның міндеттері мен жұмыс істеу әдістері. Жұмыс жоспарын және жылдық есеп талдауын құру.

8 тарау Денсаулық сақтау жүйесінің жоспарлары, қаржыландырылуы және экономикасы.

8.1 тақырып Денсаулық сақтау жүйесінің жоспарлары, қаржыландырылуы және экономикасы

Жоспарлаудың теориялық негіздері. Жоспар туралы түсінік және анықтамасы. Денсаулық сақтау жүйесін жоспарлаудың негізгі принциптері, олардың негізделуі және қолдануы. Денсаулық сақтау жүйесін жоспарлаудың әдістері мен кезеңдері. Денсаулық сақтау жүйесі жоспарының негізгі көрсеткіштері және олардың өлшемдері. Денсаулық сақтау жүйесін қаржыландырудың негізгі қорлары және ұйымдастырылуы. Бюджет пен денсаулық сақтау жүйесіне жұмсалатын негізгі қаржылық критерийлер туралы түсінік. Бюджетті құрудың әдістемесі мен кезеңдері. Денсаулық сақтау экономикасының анықтамасы және мақсаттары. Денсаулық сақтау экономикасының маңызы. Денсаулық сақтау жүйесінің әлеуметтік, медициналық экономикалық тиімділігі туралы түсінік. Денсаулық сақтау жүйесі дамуының нарықтық механизмі. Нарықтық қатынас жағдайындағы медицина қызметкерлерінің еңбек ақы төлемі және оны ұйымдастыру.

9 тарау Денсаулық сақтау жүйесінің менеджмент, маркетинг және кәсіпкерлік салаларының негіздері

9.1 тақырып Денсаулық сақтау жүйесінің менеджмент, маркетинг және кәсіпкерлік саласының негіздері

Менеджмент анықтамасы, оның қызметі, медициналық қызмет нарығының құрылуы және қызметі. Басшы қызметі мен басқарушылық жұмыстың мәні. Еңбек қорларын басқару. Өндіру үрдісін басқару. Денсаулық сақтау жүйесінде кәсіпкерлікпен шұғылданатын шаруашылық ұйымдардың түрлері. Нарықтық эконо-

мика жағдайындағы менеджменттің маңызды қызметтері ретіндегі инвестициялар мен маркетинг болып табылады. Денсаулық сақтаудың сапасын бағалау, бақылау және талдау.

10 тарау Денсаулық сақтау басқармасында есептеу техникасы мен автоматтандырылған жүйені қолдану

10.1 тақырып Денсаулық сақтау басқармасында есептеу техникасы мен автоматтандырылған жүйені қолдану

Есептеу орталықтары және денсаулық сақтау басқармасындағы автоматтандырылған жүйе. Денсаулық сақтау басқармасының мәселелері. Математикалық модельдеу әдістері. Математикалық модельді құру кезеңдері. Автоматтандырылған басқару жүйесі. АБЖ негізгі қағидалары. Басшының автоматтандырылған ақпарат жүйесі, жүйенің мүмкіншілігі. Денсаулық сақтау саласында АБЖ-ң даму келешегі.

11 тарау Медициналық сақтандыру

11.1 тақырып Медициналық сақтандыру

Медициналық сақтандыру туралы түсінік. Негізгі міндеттері мен түрлері. Медициналық сақтандыруды ұйымдастыру. Шарттық келісімдер, келісім жасаушылардың жауапкершілігі. Медициналық қызмет көрсету тарифтері. Сақтандырушылардың құқықтары мен міндеттері. Сақтандыру полисі. Еңбекке жарамдылық қабілетін сараптау. Дәрігерлік-бақылау комиссиясы мен дәрігерлік-еңбек сараптамалық комиссиясының жұмысын ұйымдастыру.

12 тарау Халықаралық денсаулық сақтау. Медициналық білім беру.

12.1 тақырып Халықаралық денсаулық сақтау. Медициналық білім беру

Халықаралық ұйымдардың пайда болу тарихы, олардың мақсаттары мен міндеттері. Дүние жүзілік денсаулық сақтау ұйымы (ДДСҰ), оның құрылымы мен міндеттері. ДДСҰ жұмысының негізгі бағыттары. ДДҰС/ЮНИСЕФ-тың алғашқы медицина-санитариялық көмек көрсету бойынша Халықаралық конференциясы. Алматы декларациясы-XX ғасырдың Ұлы хартиясы. Денсаулық сақтаудағы медициналық білім беру және ғылым саласындағы халықаралық ынтымақтастық. Шет мемлекеттердегі денсаулық сақтауды қорғау жүйелері.

Медициналық кадрлар және олардың халыққа білікті және мамандандырылған медициналық көмек көрсетуді қамтамасыз етудегі рөлі. Дәрігерлерді және орта буынды медицина қызметкерлерін даярлау, оларды мамандандыру және білімін жетілдіру жүйесі. Қазақстандағы жоғары және орта медициналық оқу орындары.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка 20
2. Планируемые результаты обучения дисциплины. 21
3. Тематический план и содержание дисциплины 23
4. Требования к условиям организации и реализации
образовательного процесса. 28
5. Контроль планируемого результата обучения 28
6. Литература и средства обучения 29

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Авторы:
1. Сабырханова А.Ж. - директор КГКП «Павлодарский медицинский колледж»;
2. Касенова К.Ш. - заместитель директора по производственной работе, КГКП «Павлодарский медицинский колледж».

Эксперты:
1. Нагорнова И. - начальник организационно-методического отдела и развития государственного языка ДКГСЭН по Павлодарской области;
2. Мусин Д. - заместитель начальника по лечебно-профилактической работе Управления здравоохранения Павлодарской области.

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и наки и КГКП «Павлодарский медицинский колледж».

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 года по специальности 0301000 - «Лечебное дело» с квалификациями 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министерства здравоохранения Республики Казахстана от 5 августа 2010 г. № 604.

4 Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Білім беру технологиясын таңдау « Әлеуметтік медицина және денсаулық сақтау ісін басқару» пәні мазмұнының ерекшелігіне байланысты болып, білім алушыларға фельдшер мен акушер құзыры шеңберіндегі білімді, іскерлік пен дағдыларды қалыптастыруға бағытталуы қажет.

МЖМБС - на сәйкес білім алушыларда базалық, кәсіптік және арнайы біліктерді қалыптастыруға бейімдейтін модулді оқыту құрылымы енгізілді. Практикалық сабақтар өткізу кезінде топтағы білім алушылар саны кемінде 8 адамнан тұратын топшаларға бөлу көзделген.

Оқыту кезінде қазіргі заманғы оқу-әдістемелік әдебиеттерді, жаңа оқулықтар мен анықтамалық құралдарды, электронды оқулықтар, мультимедиялық оқыту бағдарламаларын қолдану ұсынылады.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Бағдарламалық материал мазмұнын білім алушылардың меңгеру деңгейін тексеру үшін бақылаудың қазіргі заманғы әдістері мен құралдары; тестілік тапсырмалар, жазбаша және ауызша сұрау, жағдаяттық есептер және т.б. қолданылады. Осы пән бойынша қорытынды бақылау түрі саралау сынағы болып табылады.

6 Әдебиеттер мен оқу құралдары

6.1 Негізгі әдебиеттер:

1. Общественное здоровье и здравоохранение: уебник. 3-е изд., перераб. и доп. Медик В.А., Юрьев В.К. – М., 2010. – 288 с.
2. Общественное здоровье и здравоохранение. Практикум: учебное пособие. – М., 2010. – 144 с.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

1. Общественное здоровье и здравоохранение: практикум: учебное пособие. Медик В.А. и др. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 144 с.
2. Организация и оценка качества лечебно-профилактической помощи населению: учебное пособие /под ред. В.З. Кучеренко. – М., 2008. – 560 с.
3. Основы маркетинга. Лебедев О.Т., Филипова Т.Ю. – М., 1995 с.
4. Руководство по статистике здоровья и здравоохранения. Медик В.А. – М., 2006. – 528 с.

6.3 Оқу құралдары:

1. Дидактикалық және көрнекі құралдар;
2. Қағаз және электронды нұсқадағы тестілер;
3. Қағаз және электронды нұсқадағы оқу-әдістемелік құралдар;
4. Диапозитивтер, оқулық фильмдер;
5. Тақырыптық плакаттар жиынтығы.

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

СОЦИАЛЬНАЯ МЕДИЦИНА И УПРАВЛЕНИЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЕМ

Специальность: 0301000 - «ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО»

Квалификация: 0301013 - «Фельдшер»

Квалификация: 0301023 - «Акушер (ка)»

Объём часов - 30

Астана 2010